

Sažetak Godišnjeg izvješća o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu

Temeljem zakonske obveze podnošenja izvješća o radu Hrvatskom saboru jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija ili AZTN) izradila je i podnosi Hrvatskom saboru Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu. Izvješće se podnosi kako bi se političku, gospodarsku i stručnu javnost informiralo o aktivnostima AZTN-a u 2015. godini i time osigurala transparentnost rada, te dodatno doprinijelo afirmaciji tržišnog natjecanja u Republici Hrvatskoj.

AZTN je pravna osoba s javnim ovlastima koja samostalno i neovisno obavlja poslove u okviru djelokruga i nadležnosti određenih Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj 79/2009 i 80/2013) i provedbenih propisa donesenima temeljem toga zakona, Uredbom Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju utvrđenim člancima 81. i 82. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, vezano uz primjenu članaka 101. i 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje: Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003), te Uredbom Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (Uredba EZ o koncentracijama), (dalje: Uredba Vijeća (EZ) br. 139/2004).

Unutarnje ustrojstvo i način poslovanja, opći akti Agencije i druga pitanja značajna za rad Agencije uređena su Statutom Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja koji je potvrdio Hrvatski sabor.

Radom Agencije upravlja Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja koje se sastoji od pet članova, a imenuje ih i razrješava dužnosti Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Uvjeti za imenovanje i trajanje mandata, za razrješenje predsjednika i članova Vijeća, kao i djelokrug Vijeća, uređeni su Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja. Vijeće kolektivno odlučuje u predmetima zaštite tržišnog natjecanja. Predsjednik Vijeća kao osoba koja zastupa i predstavlja Agenciju, odgovara i za zakonitost njezinih odluka. Odluke se donose na sjednicama Vijeća. Za

meritorno donošenje odluka na sjednici Vijeća mora uvijek biti nazočan predsjednik Vijeća ili njegov zamjenik i još najmanje dva člana Vijeća. Odluke se donose većinom glasova nazočnih, a pri glasovanju nitko ne može biti suzdržan. Predsjednik Vijeća kao osoba koja zastupa i predstavlja Agenciju, odgovara i za zakonitost njezinih odluka. Predsjednika i ostala četiri člana Vijeća na prijedlog Vlade Republike Hrvatske imenuje i razrješava dužnosti Hrvatski sabor na mandat od pet godina,. Uvjeti za imenovanje, trajanje mandata i razrješenje predsjednika i članova Vijeća, kao i djelokrug rada Vijeća te način donošenja odluka, uređeni su Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja (dalje: ZZTN).

Agencija je osnovana Odlukom Hrvatskog sabora 20. rujna 1995. kao neovisna pravna osoba koja će obavljati poslove u području zaštite tržišnog natjecanja. Agencija je započela s radom 1997. godine. Sada, nakon osamnaest godina djelovanja, uloga koju je AZTN pristupanjem EU dobio u provedbi Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje: UFEU) u dijelu zaštite tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu, koja predstavlja jedan od temeljnih stupova ekonomske i političke stabilnosti EU, svjedoči o dalekosežnom uvidu Hrvatskog sabora kao zakonodavca i osnivača AZTN-a, o ulozi koju će stjecanjem statusa članice, Hrvatska u tom području morati preuzeti na unutarnjem tržištu.

Iako se kolokvijalno i za AZTN koristi termin „opći regulator“, ovom prilikom je važno istaknuti da Agencija, za razliku od sektorskih regulatornih tijela, nije regulator, već izvršno tijelo odnosno pravna osoba s javnim ovlastima nadležna za provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja. Specijalizirani sektorski regulatori, kao što su, primjerice, HANFA, HAKOM, HERA ili AEM, djeluju *ex ante* i to isključivo na tržištima za koja su nadležni temeljem posebnih propisa. Nasuprot tome, AZTN, kao izvršno tijelo, djeluje isključivo *ex post* i to na postupanja poduzetnika na svim tržištima neovisno o tome postoji li na konkretnom tržištu sektorski regulator ili ne. Drugim riječima, AZTN djeluje i na tržištima na kojima postoje sektorski regulatori i nakon njihove regulacije vodi postupke utvrđivanja i narušavanja tržišnog natjecanja protiv poduzetnika koji djeluju na tim tržištima, ako su postupanja tih poduzetnika protivna propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

Nadležnost Agencije u skladu sa ZZTN-om uključuje:

- **utvrđivanje zabranjenih sporazuma između poduzetnika te određivanje mjera, uvjeta i rokova za otklanjanje štetnih učinaka zabranjenih sporazuma,**
- **utvrđivanje zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika i zabrana svakog daljnjeg postupanja koje dovodi do zlouporabe te određivanje mjera, uvjeta i rokova za otklanjanje štetnih učinaka takvog postupanja, kao i**
- **ocjenu dopuštenosti koncentracija poduzetnika.**

U ovom kontekstu možda je primjereno i ponovno naglasiti ono za što Agencija nije nadležna. Kao ni slična tijela u Europskoj uniji ili u državama svijeta s razvijenim pravom tržišnog natjecanja, Agencija nema ovlasti za izravno reguliranje cijena proizvoda i usluga, nadzor nad uvozom roba, kontrolu kvalitete proizvoda, kontrolu rokova i uvjeta plaćanja između poduzetnika, kontrolu plaćanja poreza i doprinosa od strane poduzetnika kao niti nadzor nad plasmanom i pozicioniranjem hrvatskih proizvoda u distribucijskim lancima u inozemstvu.

Bitno je naglasiti da AZTN štiti tržišno natjecanje na svim, praktički nebrojenim mjerodavnim tržištima, primjenjujući propise o zaštiti tržišnog natjecanja na širok krug subjekata.

Ovo je mjesto gdje je primjereno reći da se, prema propisima o zaštiti tržišnog natjecanja poduzetnikom se smatraju odnosno ZZTN primjenjuje na: trgovačka društva, trgovce pojedince, obrtnike, i sve druge fizičke i pravne osobe koje obavljajući gospodarsku djelatnost sudjeluju u proizvodnji ili prometu roba / ili pružanju usluga. Osim njih, ako izravno ili neizravno djeluju na tržištu, poduzetnikom se smatraju i državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, no i sve druge fizičke i pravne osobe koje djeluju na tržištu, kao što su, primjerice: udruge, sportske organizacije, ustanove, vlasnici autorskih i sličnih prava.

Pojednostavljeno, AZTN primjenjuje propise o zaštiti tržišnog natjecanja na praktički na sve subjekte koji se izravno ili neizravno bave gospodarskom djelatnošću, pa makar tu djelatnost obavljali jednokratno, neovisno o namjeri ili činjenici ostvarivanja dobiti.

U slučaju utvrđenja zabranjenog sporazuma poduzetnika, zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika ili zabranjene koncentracije poduzetnika, Agencija poduzetnicima koji su povrijedili ZZTN utvrđuje i izriče upravno-kaznene mjere propisane tim zakonom i Uredbom o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere.

Osim vođenja gore navedenih postupaka odnosno izvršne uloge Agencije, jednako važan dio u njezinu radu predstavlja i **promicanje prava i politike tržišnog natjecanja**. Agencija daje stručna mišljenja o sukladnosti sa ZZTN-om nacрта prijedloga zakona i drugih propisa, važećih zakona i drugih propisa, provedbom učinaka tih propisa te o ostalim pitanjima od značaja za tržišno natjecanje.

U 2015. godini Agencija je u provedbi ZZTN-a, u okviru svojih gore navedenih primarnih aktivnosti u području zaštite tržišnog natjecanja riješila 667 predmeta, što je 5,2 % više u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Na dan 31. prosinca 2015. godine bilo je ukupno 28 otvorenih predmeta u tijeku odnosno postupaka u kojima još nije doneseno rješenje Agencije. Važno je napomenuti da je povećani obujam posla u području tržišnog natjecanja Agencija u 2015. godini realizirala s manjim brojem od 46 zaposlenih u odnosu na ranija razdoblja.

No, osim pozitivnih kvantitativnih pokazatelja, Agencija u 2015. godini bilježi i kvalitativne pomake u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja. Tako je primjerice, u sklopu vođenja postupaka utvrđivanja povrede propisa, nakon što se za to posebno educirala i opremila, u potpunosti **razradila pristup provođenja nenajavljenih pretraga**, pa su u 2015. godini provedene dvije takve nenajavljene pretrage na tržištu medicinskih i nemedicinskih plinova te na tržištu kućnih telefonskih centrala, gdje je ukupno bilo uključeno 7 poduzetnika na različitim lokacijama u Zagrebu i Splitu.

Nadalje, u području kažnjavanja, na temelju Uredbe o izmjenama Uredbe o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere koju je donijela Vlada RH 26. veljače 2015. godine, Agenciji je prilikom izricanja upravno kaznene mjere sudionicima kartela umjesto prethodno važeće obveze dodatnog uvećanja upravno kaznene mjere od najmanje 15 % – 20 % prihoda ostvarenog na mjerodavnom tržištu, otvorena mogućnost da na temelju novoga propisa bude brisana donja granica uvećanja od 15 % a uz zadržavanje gornje granice od 25 %. Time se kažnjavanje učinilo fleksibilnijim odnosno **iznos upravno-kaznene mjere individualiziran i proporcionalan težini povrede i drugim relevantnim čimbenicima**. Ovdje treba naglasiti da izricanje upravno-kaznenih mjera nije svrha i cilj rada Agencije. Agencija postupke vodi da bi uklonila nepravilnosti na tržištu, a izricanje upravno-kaznenih mjera koje su posljedica povrede propisa, uvijek provodi s osobitom pažnjom u odnosu na poslovanje poduzetnika i uvijek u prvom planu ima preventivni učinak takve sankcije, uzimajući u obzir, u skladu s propisima, svaki pojedinačni slučaj, opseg i učinak te trajanje povrede, tržišnu snagu poduzetnika, specifičnosti tržišta, olakotne i otegotne okolnosti. Štoviše, Agencija pri izvješćivanju javnosti o donesenom rješenju i izrečenoj upravno-kaznenoj mjeri uvijek naglašava kako je prvenstvena svrha sankcija odvratanje poduzetnika od kršenja propisa o zaštiti tržišnog natjecanja odnosno ukazivanje poduzetnicima da se kršenje propisa o zaštiti tržišnog natjecanja ne isplati. Temeljem rješenja o utvrđenim povredama propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, Agencija je u 2015. godini izrekla ukupno 17.510.500,00 kuna upravno-kaznenih mjera koje čine izravni prihod Državnog proračuna. Od toga je u 2015. godini uplaćeno 40.056,54 kuna, a u razdoblju od 27. siječnja do 3. veljače 2016. dodatnih 6.989.000,00 kuna.

Sljedeći od kvalitativnih pomaka u 2015. godini odnosi se na **ujednačavanje prakse Agencije u prihvaćanju preuzimanja mjera, uvjeta i rokova za ponovno uspostavljanje tržišnog natjecanja na tržištu** (engl. *commitments*). U 2015. godini 5 postupaka je zaključeno prihvaćanjem takvih obveza predloženih od strane poduzetnika kojima se uklanjaju mogući štetni učinci na tržišno natjecanje bez potrebe utvrđivanja povrede ZZTN-a, bez sankcija za poduzetnike, ali i bez troškova za Agenciju i Državni proračun.

Na taj način su okončana 3 postupka u okviru nadležnosti za utvrđivanje zabranjenih sporazuma – postupak na *tržištu marketinških agencija* te 2 postupka na *tržištu prodaje pirotehničkih sredstava*, dok su iz područja utvrđivanja zlouporaba vladajućeg položaja prihvaćanjem obveza od strane poduzetnika okončana 2 postupka - postupak na *tržištu prodaje novih i servisiranja starih automobila marke Peugeot*, te na *tržištu pružanja specijaliziranih informatičkih usluga leasing društvima*. Zajedničko obilježje svih spomenutih postupaka bila je činjenica da su poduzetnici vrlo brzo po pokretanju postupka sami uočili da njihovo postupanje nije u skladu s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja. Stoga su već u ranoj fazi postupka Agenciji samoinicijativno podnijeli prijedlog preuzimanja obveza u obliku izvršenja određenih mjera u primjerenim, u pravilu kratkim rokovima, kojima se otklanjaju mogući negativni učinci njihova postupanja ili propuštanja na tržišno natjecanje.

Valja naglasiti da takve prijedloge Agencija u pravilu prihvaća i potiče, ali isključivo pod uvjetom da nije riječ o teškim povredama propisa o zaštiti tržišnog natjecanja te da test tržišta u obliku javnog objavljivanja prijedloga mjera na mrežnim stranicama Agencije nema za posljedicu negativne reakcije konkurenata i drugih sudionika na mjerodavnom tržištu. Ako je tome tako, Agencija ne utvrđuje povredu ZZTN-a i ne izriče upravno-kaznenu mjeru, a stranke plaćaju samo troškove postupka.

Svi poduzetnici s kojima su u 2015. godini postupci okončani preuzimanjem takvih obveza, Agenciji su dostavili dokaze da su u sve preuzete obveze izvršili u zadanim rokovima. Primjerice, u postupku *AZTN protiv HURE – Gospodarskog interesnog udruženja društava za tržišno komuniciranje*, AZTN je prihvatio je mjere, uvjete i rokove za njihovo izvršenje koje je u postupku utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja predložila HURA u svome prijedlogu promjena pojedinih odredbi „Uputa za uspješnu provedbu natječaja“ koje je HURA imala objavljene na svojim mrežnim stranicama i čija primjena je bila obvezna za sve njezine članice. U sklopu postupka provedena je i nenajavljena pretraga HURE. U skladu s predloženim mjerama, HURA je preuzela obvezu da u roku od 30 dana iz navedenih Uputa ukloni sve odredbe koje su predstavljale indicije za pokretanje postupka. Prije svega je riječ o odredbama koje članicama nameću obvezu prijave natječaja HURI, odredbe o sankcioniranju članica u slučaju nepostupanja po Uputama kao i obvezu povlačenja agencija iz natječaja ukoliko oglašivač ne uskladi natječaj s Uputama.

Za Agenciju je posebno važno to što je u 2015. godini zaprimila i prvi zahtjev za **primjenu pokajničkog programa** (engl. *leniency programme*) sukladno Uredbi o kriterijima za oslobođenje ili umanjenje upravno-kaznene mjere kojom se sudionicima kartela. Riječ je o institutu kojim se sudionicima kartela omogućuje imunitet ili umanjenje visine upravno-kaznene mjere u slučaju da Agenciji pruže relevantne dokaze o postojanju kartela. Budući da se sudjelovanje u kartelu tretira kao najteži oblik kršenja propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, Agencija vjeruje da je ovaj značajni iskorak tj. zaprimanje prve prijave za pokajnički program, posljedica značajnih iznosa upravno-kaznenih mjera koje je izrekla tijekom 2014. i 2015. godine. Visina sankcija u izravnoj je vezi s učinkom odvratanja pa Agencija vjeruje da će bojazan od visokih kazni utjecati na povećanje broja prijava u pokajnički program, što će zasigurno povećati učinkovitost i brzinu rada Agencije u takvim postupcima.

Agencija je u 2015. godini utvrdila postojanje **zabranjenih kartela – horizontalnih sporazuma između poduzetnika** – na *tržištu pružanja usluga privatne tjelesne zaštite, tržištu najma nautičkih vezova i tržištu igara na sreću* – klađenja, a ukupno izrečene upravno-kaznene mjere poduzetnicima koji su sudjelovali u njima iznosile su 17,4 milijuna kuna. Na poduzetnike koji su sudjelovali u kartelu organiziranom na tržištu igara na sreću – klađenja odnosi se 55,9 posto toga iznosa. Primjera radi, rješenje o zabranjenom sporazumu poduzetnika koji djeluju na tržištu igara na sreću – klađenja, Agencija je donijela krajem 2015. godine, a u njemu je temeljem izravnih dokaza nesporno utvrdila da su se poduzetnici na sjednici Udruge sportskih kladionica održanoj 26. ožujka 2014., dogovorili o budućem načinu obračuna manipulativnog troška (MT) u igrama na sreću – klađenja u Republici Hrvatskoj. Manipulativni trošak predstavlja sastavni dio cijene usluge, i njegova visina ovisi upravo o načinu njegovog obračuna. Istodobno, dogovor poduzetnika o sastavnom elementu cijene predstavlja teško ograničenje tržišnog natjecanja, pri čemu je novi način izračuna MT-a nepovoljniji za potrošače jer smanjuje mogući dobitak, a istodobno povećava prihod priređivača igara na sreću. Stoga je Agencija utvrdila da je riječ o zabranjenom sporazumu (kartelu) kojim je tržišno natjecanje narušeno u razdoblju od ožujka 2014. do studenoga 2015. godine zbog čega je poduzetnicima uključenima u kartel izrekla upravno-kaznenu mjeru u ukupnom iznosu od 9,7 milijuna kuna. Valja napomenuti da je četiri od pet poduzetnika obuhvaćenih ovim

rješenjem uplatilo odnosno iskazalo namjeru uplate pojedinačnih iznosa upravno-kaznene mjere.

U okviru nadležnosti utvrđivanja zabranjenih sporazuma **Agencija je dva postupka okončala utvrđenjem kako nije došlo do povrede propisa o zaštiti tržišnog natjecanja** odnosno da nije narušeno tržišno natjecanje sklapanjem zabranjenog sporazuma. Jedan od tih postupaka je vođen na tržištu auto-osiguranja, protiv *Hrvatskog ureda za osiguranje (HUO) i 12 osiguravatelja*, a u drugi je postupak vodio *AZTN protiv Piaggia Hrvatska*. Prvo spomenuti postupak je Agencija pokrenula po službenoj dužnosti radi utvrđivanja jesu li HUO i 12 osiguravatelja donošenjem odluke o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja *Generali osiguranju* sklopili zabranjeni sporazum u smislu ZZTN-a, kojim jednog od članova udruženja kažnjavaju zbog spuštanja cijena premija osiguranja od automobilske odgovornosti (AO). U postupku nije dokazano kako odluka o oduzimanju te ovlasti *Generali osiguranju* predstavlja zabranjeni horizontalni sporazum. Treba istaći da je, navedeni postupak rezultirao je ubrzanjem liberalizacije tržišta AO osiguranja i smanjenjem cijena za korisnike osiguranja. Značajno je povećana razina kompetitivnosti tržišta AO osiguranja, uz izražene pozitivne učinke na krajnje potrošače i gospodarstvo u cjelini.

U postupku, pak, koji je po službenoj dužnosti pokrenuo protiv *Piaggia Hrvatska* iz Splita, AZTN je utvrđujući postojanje zabranjenog vertikalnog sporazuma odnosno mogućih vertikalnih ograničenja pri slobodnom određivanju prodajnih cijena, utvrdio da taj poduzetnik, kao ekskluzivni uvoznik i distributer motocikala i skutera iz asortimana *Piaggio grupe* za Hrvatsku, nije narušio tržišno natjecanje sklapanjem zabranjenog sporazuma sa svojim ovlaštenim prodavateljima. Naime, u postupku nisu pronađeni ni izravni niti neizravni dokazi da je *Piaggio Hrvatska* svoje ovlaštene prodavatelje ograničavao pri slobodnom određivanju prodajnih cijena tako da im je preporučenu cijenu nametao kao fiksnu cijenu po kojoj moraju prodavati skutere i motocikle. Također, nije bilo dokaza da je *Piaggio Hrvatska* koristio bilo kakve mjere pritiska ili poticaja na ovlaštene prodavatelje niti da je ograničavao područje na kojemu ovlaštene prodavatelji smiju prodavati motocikle i skutere. Stoga je Agencija donijela rješenje u kojem je utvrdila kako se na temelju utvrđenih činjenica i izvedenih

dokaza ne može zaključiti da između *Piaggia Hrvatska* i njegovih ovlaštenih prodavatelja postoji zabranjeni sporazum kojim bi se narušavalo tržišno natjecanje.

Najznačajniji postupak koji je Agencija u području utvrđivanja zlouporabe vladajućeg okončala u 2015. godini, posebno zahtjevan i stoga dugotrajan, bio je postupak *AZTN protiv Hrvatske pošte (HP)*, povodom inicijative poduzetnika *City Ex* u kojoj je on naveo da je HP primjenjivao predatorske prodajne cijene. U ovom postupku Agencija nije pronašla dokaze da bi HP u razdoblju nakon 1. siječnja 2013. godine, odnosno nakon potpunog otvaranja tržišta pismovnih pošiljaka u Hrvatskoj, primjenjivao predatorske prodajne cijene s ciljem istiskivanja konkurenata s tržišta odnosno sprječavanja ulaska novih konkurenata na tržište. U okviru svojih ovlasti, AZTN je u postupku proveo sveobuhvatnu pravnu i ekonomsku analizu, uzimajući u obzir djelomično sadržajno preklapanje odredaba posebnih propisa koji uređuju poštanske usluge u dijelu koji se odnosi na određivanje cijene univerzalne usluge i odredaba ZZTN-a u dijelu koji se odnosi na predatorske cijene, pa slijedom toga i određena preklapanja ovlasti Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (HAKOM) kao sektorskog regulatora i ove Agencije. Međutim, analizom temeljenom na propisima koji su u ovlasti Agencije, a u skladu s odgovarajućim kriterijima iz pravne stečevine EU, utvrđeno je kako kriteriji za utvrđenje predatorskog postupanja HP-a kao poduzetnika u vladajućem položaju, nisu kumulativno ispunjeni. Naime, kriteriji koji moraju biti svi ispunjeni da bi se radilo o isključujućem predatorskom postupanju proizlaze iz provedbene prakse Europske komisije potvrđene od strane Suda EU-a. Važno je reći, da Agencija u ovom postupku nije odlučivala o eventualnoj primjeni drugih propisa, primjerice propisa o javnoj nabavi, propisa o državnim potporama, poreznim propisima te primjeni propisa o poštanskim uslugama (primjena tih propisa u nadležnosti je drugih tijela - Ministarstva gospodarstva, Ministarstvo Financija i Europske komisije, Ministarstvo financija - Porezna uprava i HAKOM-a). Zaključno, važno je naglasiti da je ovaj postupak pokrenut paralelnom primjenom odredaba nacionalnog prava (članak 13. ZZTN-a) i članka 102. UFEU-a koji uređuje zlouporabu vladajućeg položaja poduzetnika. Naime, prema pravnom stajalištu Suda EU-a kao najvišeg sudskog tijela Unije i jedinog tijela koje ima isključivo pravo tumačiti pravo EU-a, nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja nisu ovlaštena donijeti odluku kojom se utvrđuje da nije narušeno tržišno natjecanje u smislu odredbe članka 102. UFEU, budući da bi donošenje „negativnih“ meritornih odluka od

strane nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja moglo ugroziti ujednačenu primjenu članka 102. UFEU-a, jer bi takve odluke primjenom načela *ne bis in idem* mogle spriječiti Europsku komisiju da naknadno utvrdi kako to postupanje ipak jest povreda članka 102. UFEU-a. Stoga je Agencija obustavila postupak protiv HP-a u dijelu koji je pokrenut primjenom članka 102. UFEU-a, odnosno okončala predmetni postupak bez meritorne odluke o nepostojanju povrede propisa Europske unije o zaštiti tržišnog natjecanja, primjenjujući načelo nadređenosti prava EU-a nad odredbama nacionalnog zakona i uzimajući u obzir navedeno pravno stajalište Suda EU-a.

U području **kontrole koncentracija poduzetnika** u kojem je imala povećanje broja predmeta i na nacionalnoj razini, ali i kroz postupak notifikacije koncentracija koje Europska komisija sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 139/2004 dostavlja AZTN-u, posebno valja izdvojiti nadzor nad uspješnim provođenjem mjera u izrazito složenim predmetima *Agrokor/Mercator* i *HT/OT-Optima Telekom*. U godišnjem izvješću za 2015. godinu nalazi se i podroban opis analiza i poslova Agencije u ta dva predmeta.

U dva gore spomenuta predmeta u kojima se prati izvršenje mjera iz rješenja o uvjetnoj dopuštenosti koncentracije iz 2014. godine, za nadzor i redovno izvještavanje Agencije imenovani su povjerenici za praćenje mjera i uvjeta iz navedenih rješenja. Povjerenici su odobreni od strane Agencije, a u odnosu na sudionike koncentracija imaju neopozivi mandat.

U 2015. godini Agenciji su povjerenici dostavili prvo i drugo izvješće o provedbi mjera, a nakon dorade u skladu s njezini primjedbama, Agencija ih je u konačnici i prihvatila.

Treba spomenuti i postupke koje je Agencija vodila na *području medija i elektroničkih medija* budući da se, unatoč zakonskoj obvezi, trend propuštanja prijave koncentracija u području medija nastavlja. S obzirom na to da propuštanje prijave predstavlja povredu ZZTN-a te da Agencija u takvim slučajevima pokreće postupak po službenoj dužnosti i poduzetnicima izriče upravno-kaznene mjere do visine od 1 % ukupnog prihoda poduzetnika iz godine koja je prethodila koncentraciji, u 2015.

godini bio je povećan broj postupaka koji su vođeni temeljem te zakonske obveze AZTN-a.

U 11 predmeta u odjelu koncentracija postupalo se temeljem prijave koncentracije, dok je u 7 predmeta postupak pokrenut po službenoj dužnosti, budući da je nakon provedenog istraživanja oblika vlasničkog povezivanja poduzetnika u tim slučajevima utvrđeno da stranke nisu prijavile koncentraciju Agenciji, iako je zakonska obveza prijave postojala. Stoga je u tim predmetima, po okončanju postupka ocjene koncentracije, proveden i postupak utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere zbog propuštanja podnošenja prijave koncentracije Agenciji.

Svi predmeti ocjene dopuštenosti koncentracija vođeni u 2015. godini okončani su odobrenjem na 1. razini, jer je utvrđeno kako nije riječ o koncentracijama s negativnim učinkom na tržišno natjecanje. Zabranjenom nije bila ocijenjena niti jedna koncentracija.

Kada je riječ o analizi notifikacija koncentracija zaprimljenih od strane Europske komisije (343 zaprimljenih notifikacija koncentracija), Agencija u 2015. godini niti za jednu od njih nije procijenila da bi mogla imati značajne učinke na tržišno natjecanje na teritoriju Republike Hrvatske kao posebnom, izdvojenom tržištu, što bi u takvom slučaju bio razlog da preuzme ocjenu učinka i dopuštenosti koncentracije primjenom svojih nacionalnih propisa. Naime, Europska komisija (dalje: EK) ima obvezu tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja svih država članica EU-a dostaviti prijave namjere provedbe koncentracija poduzetnika koje imaju EU dimenziju, odnosno imaju učinke u najmanje tri države članice EU-a. Ukoliko bi neko nacionalno tijelo smatralo da neka koncentracija ima značajne učinke na tom nacionalnom teritoriju, ono može pod određenim uvjetima zatražiti da joj se predmet u cijelosti ili djelomično delegira kao tijelu najpogodnijem za rješavanje. To je i razlog zbog kojega Agencija pomno analiza svaku takvu koncentraciju prijavljenu Europskoj komisiji, a budući da je riječ o koncentracijama s cijelog teritorija Unije, broj takvih notifikacija je na godišnjoj razini vrlo visok.

Radi boljeg uvida u složenost postupaka koje provodi AZTN, u godišnjem izvješću Agencije za 2015. godinu daje se i detaljan opis tijeka postupka odnosno faza u predmetima ograničavajućih sporazuma između poduzetnika i zlouporaba vladajućeg položaja na tržištu. Izvješće također detaljnije opisuje način i kriterije za prijavu odnosno postupak ocjene dopuštenosti koncentracija između poduzetnika.

Kao što je spomenuto, na prepoznatljivost rada Agencije u široj javnosti u izvještajnoj su godini osobito utjecale njezine **aktivnosti u području promicanja tržišnog natjecanja**. Prije svega, to se odnosi na preventivno djelovanje odnosno rad Agencije na usklađivanju zakonodavnog okvira Republike Hrvatske s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja. Naime, Agencija ima zakonsku obvezu davati stručna mišljenja o sukladnosti nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa, kao i važećih zakona i drugih propisa s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

AZTN navedena mišljenja donosi na zahtjev Hrvatskog sabora, Vlade RH, tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba s javnim ovlastima. Riječ je o obvezi Agencije koja je utvrđena ZZTN-om čija je svrha promicanje kulture tržišnog natjecanja i razvijanja svijesti o tome da svi hrvatski propisi moraju biti usklađeni s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja koji su prisilne naravi.

Tako je Agencija u 2015. godini dala 51 mišljenje na zakone, prijedloge zakona te procjenu učinaka propisa. Primjerice, Ministarstvu gospodarstva na konačni prijedlog Zakona o poticanju ulaganja, Državnom uredu za upravljanje državnom imovinom na Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske, Ministarstvu zaštite okoliše i prirode na Uredbu o gospodarenju otpadnom ambalažom, Ministarstvu unutarnjih poslova na Zakon o sigurnosti prometa na cestama, te Ministarstvu financija na Nacrt prijedloga Zakona o izmjeni Zakona o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje.

Agencija je u 2015. godini dala i osam mišljenja iz područja elektroničkih komunikacija.

Istodobno je, temeljem analize postojećih propisa i preporuke za njihovo usklađivanje s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja, Agencija donijela niz značajnih mišljenja povodom upita poduzetnika koja su imala pozitivan odjek u javnosti. Riječ je, primjerice, o mišljenju HZZO-u na novi model upućivanja lijekova, mišljenju Gradu Zagrebu na Odluku o autotaksi prijevozu, mišljenje na odluku o komunalnom redu Grada Vodica, očitovanju na upit Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave o tržišnom natjecanju u postupku javne nabave itd.

Naime, razvojem prava i politike tržišnog natjecanja te razvojem svijesti o važnosti primjene propisa o tržišnom natjecanju sve veći opseg poslova Agencije obuhvaća davanje stručnih mišljenja koja se odnose ne samo na propise i nacрте propisa već na situacije, slučajeve i postupanja, primjerice državnih tijela te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, upravo kako bi se spriječila mogućnost narušavanja tržišnog natjecanja u njihovim postupanjima. Također, u tom smislu i sve veći broj poduzetnika svojim podnescima informiraju Agenciju o toj problematici i traži postupanje Agencije radi zaštite tržišnog natjecanja. To ukazuje na porast stupnja znanja o tržišnom natjecanju što se svakako može prvenstveno pripisati ulozi Agencije i transparentnosti njezinog rada.

Važno je naglasiti kako prije davanja mišljenja/stručnih stavova ili očitovanja s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja te u svakom pojedinom slučaju, Agencija obavlja prethodnu pravnu analizu posebnih propisa koji uređuju pojedinu predmetnu materiju. Vrlo često radi i usporednu analizu s propisima i praksom pojedinih zemljama članica EU-a, koji uređuju način obavljanja djelatnosti odnosno pružanja usluga u pojedinom slučaju.

Osim pravne analize, temelj mišljenjima Agencije vrlo često su i informacije i podaci kojima Agencija raspolaže iz prethodno provedenih sektorskih istraživanja tržišta.

Sektorska istraživanja tržišta izrazito su vrijedan alat kojim Agencija dobiva dubinski uvid u funkcioniranje pojedinih tržišta i konkurentske odnose na njima. Takva istraživanja Agencija pokreće po službenoj dužnosti.

Štoviše, ona često ukazuju na slabosti u funkcioniranju pojedinog tržišta ili prakse na mjerodavnom tržištu često otkriju nepravilnosti koje su suprotne propisima o zaštiti tržišnog natjecanja te Agenciji postaju temelj za pokretanje postupaka protiv poduzetnika. Uz to, ona su izvor podataka i za provedbu prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu u pojedinačnim postupcima koje vodi Agencija.

Tako je u 2015. godini AZTN pokrenuo ciljano sektorsko istraživanje tržišta naftnih derivata nakon liberalizacije tog tržišta koje je uslijedilo u veljači 2014. godine. Povod za to bile su učestale neslužbene medijske najave svake promjene maloprodajnih cijena naftnih derivata na hrvatskom tržištu. O toj dvojbenoj praksi Agencija je 9. veljače 2015. dala priopćenje preko svoje mrežne stranice te odlučila provesti sektorsko istraživanje.

Uz navedeno, i u 2015. godini nastavljeno je redovito istraživanje tržišta distributivne trgovine na malo i veliko mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj, a provedeno je i istraživanje tržišta tiska u Republici Hrvatskoj kao još jedno redovito istraživanje koje Agencija provodi, a čiji nalazi se koriste u predmetima ocjena medijskih koncentracija.

Dodatno, u izvještajnoj 2015. godini vrlo je važno istaći aktivnosti Agencije koje se istovremeno odnose na njezinu aktivnu suradnju s Europskom komisijom, konvergenciju propisa o zaštiti tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu, ali i na posljedice i utjecaj takvih promjena na rad Agencije i odgovarajuće propise i postupanja na nacionalnoj razini.

Naime, Europska komisija je krajem 2015. godine donijela nove **Smjernice o izuzećima od primjene pravila o zaštiti tržišnog natjecanja u nekim segmentima primarne poljoprivredne proizvodnje**, konkretno, u prodaji maslinova ulja, govedine i teletine te ratarskih kultura u čijem je donošenju aktivno sudjelovala i hrvatska Agencija. Smjernice su objavljene na mrežnim stranicama Agencije, a koncipirane su kao priručnik u kojemu se poljoprivrednicima daju upute kako da se organiziraju u zajedničkoj prodaji maslinovog ulja, govedine i teletine te ratarskih kultura, a istovremeno poštuju pravila EU-a o tržišnom natjecanju. Cilj je osigurati da

europski poljoprivrednici mogu surađivati kako bi i dalje bili konkurentni te kako bi povećali svoju pregovaračku snagu u odnosima s kupcima. Drugim riječima, utvrđivanjem jasnih i provedivih pravila, navedenim Smjernicama želi se ojačati kolektivni položaj poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom te im pomoći da se ravnopravnije nose s učincima sve veće koncentracije u prerađivačkom i maloprodajnom segmentu lanca.

Naime, uobičajenim pravilima EU-a o tržišnom natjecanju zabranjeni su sporazumi kojima se određuju cijene ili drugi trgovački uvjeti odnosno vrše podjele tržišta, osim ako se tim sporazumima poboljšava proizvodnja ili distribucija te i potrošači imaju udio u nastaloj koristi (članak 101. UFEU-a). Ta uobičajena pravila o tržišnom natjecanju primjenjuju se na sektor poljoprivrede, podložno određenim posebnim odstupanjima kako su utvrđena u Uredbi o zajedničkoj organizaciji tržišta (Uredba o ZOT-u).

Cilj je novih Smjernica da se, osim poljoprivrednicima, pomaže i tijelima nadležnima za tržišno natjecanje i pravosudnim tijelima u državama članicama EU-a pri primjeni tih novih pravila. Konkretno, Smjernicama se daje jasna definicija i /objašnjenje vrsta aktivnosti kojima se mogu ostvariti značajni učinci potrebni za ostvarivanje koristi od odstupanja te se navode konkretni primjeri situacija u kojima se takvim aktivnostima mogu ostvariti značajni učinci. Nadalje, iznose se smjernice o načinu izračunavanja količina koje na tržište stavljaju organizacije poljoprivrednika te o tome kako provjeriti premašuju li one propisane pragove, uzimajući u obzir posebno prirodne varijacije tijekom vremena. Također, Smjernicama se objašnjava kako se pri izračunu količina koje na tržište stavljaju organizacije poljoprivrednika mogu uzeti u obzir iznimne okolnosti (npr. prirodna katastrofa) te pojašnjavaju situacije u kojima nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje i EK mogu primijeniti zaštitnu klauzulu predviđenu Uredbom o ZOT-u. Tom se zaštitnom klauzulom tijelima nadležnima za tržišno natjecanje u iznimnim okolnostima omogućuje donošenje odluke o tome da bi se zajednička prodaja organizacije poljoprivrednika trebala ponovno ocijeniti ili da se ne bi trebala provoditi ako negativno utječe na tržište u cijelosti.

Javno savjetovanje o nacrtu teksta Smjernica EK je provela od siječnja do svibnja 2015. godine, a osim toga savjetovala se i s Europskim parlamentom i tijelima država članica EU-a nadležnima za tržišno natjecanje, pa tako i AZTN-om.

Povezana s gore navedenim je i jedna od novijih inicijativa u obliku Komunikacije Europske komisije u cilju poticanja zemalja članica EU-a da aktivno, kroz donošenje zakonskih propisa i definiranje institucija nadležnih za njihovu provedbu, pristupe „**rješavanju problema nepoštenih trgovačkih praksi među poduzećima u lancu opskrbe hranom**“, čime bi se zaštitilo male proizvođače hrane i trgovce na malo od nepoštenih trgovačkih praksi njihovih trgovinskih partnera veće tržišne i financijske snage.

Uvodno je spomenuto da je iskustvo u odgovarajućoj primjeni kriterija koja proizlaze iz pravila funkcioniranja na unutarnjem tržištu u području tržišnog natjecanja, i prije nego što je Republika Hrvatska postala članicom Europske unije, Agenciju učinilo ravnopravnom u primjeni jednakih standarda zaštite tržišnog natjecanja. Ujedno je to Agenciju pripremio i na potencijalni iskorak u preuzimanju dodatnih odgovornosti za provedbu nadležnosti koje su u uskoj vezi s pravom tržišnog natjecanja.

Naime, nakon što je tijekom 2015. godine bila aktivna u pokušajima definiranja institucionalne nadležnosti za izradu novog nacionalnog propisa kojim bi se regulirale nepoštene trgovačke prakse, Agencija u narednom razdoblju kani postati nositelj inicijative izrade toga propisa u Hrvatskoj te nositelj provedbenih aktivnosti vezanih uz njega.

EK potiče donošenje takvoga propisa na način da se u obzir uzmu specifične okolnosti na nacionalnoj razini, nužne za uspostavu jednakih tržišnih uvjeta za male i srednje poduzetnike u lancu opskrbe i maloprodaje s jedne strane, i velikih, multinacionalnih proizvođača i trgovačkih lanaca s druge strane, dok su države članice koje već rješavaju problem nepoštenih trgovačkih praksi na nacionalnoj razini odabrale su za to različite pristupe, uključujući i različite definicije nepoštenih praksi te se one kreću od vrlo općenitih opisa do detaljnih popisa zabranjenih praksi.

Upravo stoga, jer je riječ o problematici koja je bliska sadašnjim nadležnostima Agencije i njezinim provedbenim ovlastima, Agencija kani preuzeti aktivniju ulogu u pokušajima definiranja institucionalne nadležnosti za izradu takvoga novog propisa.

Također, Agencija je u izvještajnom razdoblju, uz Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, bila jedan od aktivnih inicijatora osnivanja radne skupine za **izradu nacrtu prijedloga Zakona o postupcima za naknadu štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja**. Riječ je o propisu koji Hrvatski sabor mora donijeti najkasnije do 27. prosinca 2016. godine kako bi u nacionalno zakonodavstvo bila preuzeta Direktiva 2014/104/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenog 2014. o određenim pravilima kojima se uređuju postupci za naknadu štete za kršenje odredaba prava tržišnog natjecanja. Naime, navedena Direktiva omogućuje da svi subjekti koji smatraju da su oštećeni od strane poduzetnika za koje je utvrđeno da su povrijedili propise o zaštiti tržišnog natjecanja, zatraže naknadu štete pred nadležnim sudom. Agencija je, podsjetimo, također bila aktivni sudionik procesa donošenja te Direktive te je pripremila stajalište Hrvatske, davala komentare i prijedloge te izradila njezin prijevod.

U svezi s navedenim Agencija je započela suradnju s Ministarstvom gospodarstva jer planira Vladi Republike Hrvatske putem Ministarstva gospodarstva i u suradnji s drugim nositeljima, predložiti donošenje posebnog propisa kojim će se cjelovito urediti specifično pitanje naknade štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja.

Budući da navedena Direktiva uređuje materiju privatne provedbe prava uređene materijalnim i postupovnim propisima iz područja građanskog prava, a ZZTN uređuje javnu provedbu prava, za rad na novom Zakonu o postupcima za naknadu štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja, Agencija je predložila osnivanje radne skupine sastavljene od predstavnika relevantnih institucija (ministarstava, akademske zajednice, sudova, udruženja odvjetnika i poslovne zajednice).

Agencija je 24. veljače 2016. godine od Ministarstva gospodarstva kao glavnog nositelja dobila ovlaštenje za osnivanje i koordinaciju radne skupine a tijekom 2016. godine planira se intenzivan rad radne grupe na pripremi prijedloga Zakona o

postupcima za naknadu štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja, a kao datum upućivanja navedenog prijedloga propisa u proceduru Vlade Republike Hrvatske predložen je 26. rujna 2016.godine.

Također, Agencija će morati u narednom razdoblju pozornost usmjeriti i na usklađivanje ostvarivanja svojih ciljeva sa strateškim ciljevima Europske komisije s obzirom na činjenicu da je Agencija ravnopravni član Europske mreže tijela za tržišno natjecanje i mora djelovati sukladno obvezama koje proizlaze iz Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003. To znači da će Agencija i nadalje veliku pozornost posvećivati analizama onih tržišta koja pokazuju slabosti u funkcioniranju, ali i onih koje istražuje i Europska komisija, poput tržišta energetske proizvoda, tržišta e-trgovine i drugih.

Osobito od stjecanja punopravnog članstva RH u EU važnu aktivnost Agencije čine i njezine **međunarodne obveze i s njima povezane aktivnosti**. Prije svega, riječ je o sudjelovanju u radu svih radnih tijela Europske mreže tijela za zaštitu tržišnog natjecanja (engl: European Competition Network; dalje: ECN), tijela u čijem radu sudjeluju Europska komisija i nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja svih država članica EU-a i EGP-a i čija je zadaća jačanje konzistentnosti i konvergencije između jurisdikcija država članica EU-a u području zaštite tržišnog natjecanja.

Sudjelovanje Agencije u radu ECN-a u 2015. godini bilo je između ostaloga obilježeno inicijativom za učinkovitu provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja od strane nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja. Inicijativu je pokrenula Margethe Vestager, povjerenica za tržišno natjecanje. Naime, Europska komisija je otvorila javne konzultacije o davanju više ovlasti nacionalnim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja. EK je tako pozvala sve zainteresirane strane –poduzetnike, naročito male i srednje, udruženja poduzetnika, tijela javne vlasti, odvjetničke komore, ostala udruženja i organizacije, naročito udruženja potrošača, iz zemalja članica EU-a na sudjelovanje u javnom savjetovanju koje je bilo otvoreno do veljače 2016. godine. Naime, EK je u srpnju 2014. godine donijela Komunikaciju kojom su utvrđena područja djelovanja u pravcu učinkovitije provedbe propisa od strane nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, prije svega da vlade država članica osiguraju da nacionalna tijela za tržišno natjecanje dobiju učinkovite alate za

provedbu propisa, ovlast za izricanje visokih kazni, da imaju učinkovite programe za oslobođenje ili ublažavanje kazne kako bi se poduzetnici potakli na iznošenje dokaza o kartelima, dobiju jamstvo stvarne neovisnosti u provođenju pravila tržišnog natjecanja te jamstvo adekvatnog i stabilnog financiranja i osiguravanja dovoljnih ljudskih resursa educiranih za provođenje propisa o zaštiti tržišnog natjecanja. U konačnici, cilj javnog savjetovanja koje je pokrenula Europska komisija je dobiti odgovor na ključno pitanje: kako u okviru zakonodavstva EU-a u području tržišnog natjecanja bolje služiti građanima Europske unije. AZTN je javno savjetovanje koje je pokrenula EK komunicirao putem svoje mrežne stranice i elektroničkog mjesečnika *AZTN info*.

U međunarodne aktivnosti u AZTN-a u 2015. godini također treba pribrojiti aktivno sudjelovanje u radu radnih skupina Međunarodne mreže tijela za zaštitu tržišnog natjecanja (ICN), suradnju u okviru Organizacije za ekonomsku suradnju i razvitak (OECD), Komisije za trgovinu Ujedinjenih naroda (UNCTAD) itd., te bilateralnu suradnju koja je 2015. bila obilježena sklapanjem sporazuma o suradnji s Agencijom za zaštitu konkurencije Crne Gore i pomoći državama obuhvaćenima procesom stabilizacije i pridruživanja.

Uvjerenje da je učinkovita provedba propisa o tržišnom natjecanju *conditio sine qua non* za razvoj i jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva u najširem smislu, podloga je dugogodišnjeg rada Agencije pa tako i njezinog pristupa otvorenosti u radu i širenju učinaka njezinih odluka i mišljenja na poduzetnike i potrošače, tijela javne vlasti, akademsku zajednicu, stručnu i širu javnost. Ta je aktivnost onaj dio zakonskog djelovanja Agencije koji se nalazi izvan izravne provedbe propisa, a podrazumijeva proaktivno djelovanje i promicanje prava i politike tržišnog natjecanja na kojem Agencija aktivno i sustavno radi, koliko je to moguće, s obzirom na njezine ograničene financijske i ljudske resurse

Prvu razinu transparentnosti svakako predstavlja izvršavanje zakonske obveze AZTN-a u obliku podnošenja izvješća o radu Hrvatskom saboru. Drugu razinu transparentnosti čini praksa AZTN-a da na svojim službenim mrežnim stranicama redovito objavljuje svoje odluke (rješenja, zaključke, mišljenja), rezultate sektorskih

istraživanja, objave i priopćenja (17 službenih priopćenja u 2015. godini te četrdesetak ostalih objavljenih informacija), godišnja izvješća o radu, kao i najvažnije interne dokumente (programe rada, Statut itd.). Na stranici se redovito objavljuju i presude Visokog upravnog suda RH po tužbama na rješenja Agencije kao i relevantne odluke Ustavnog suda RH. AZTN temeljem izričite odredbe ZZTN-a, sva svoja rješenja objavljuje u Narodnim novinama.

Treću razinu transparentnosti Agencije predstavljaju komunikacijske aktivnosti vezane uz predstavljanje njezinih odluka u javnosti te općenito prezentacija njezina rada. U 2015. godini primjetan je zaokret u komunikaciji koja se s posredne (uglavnom putem medija) sve više prenosi na neposrednu, putem konferencija, seminara i edukacije, što zapravo znači i prijenos komunikacije s opće na stručnu i kvalificiranu javnost, prije svega poduzetnike, sudstvo i odvjetništvo i akademsku javnost.

Najznačajnije aktivnosti koje su provedene u tom području u 2015. godini su bile organizacija odnosno suorganizacija dviju značajnih međunarodnih konferencija u području zaštite tržišnog natjecanja. To su bile prva Regionalna specijalizirana konferencija o IT forenzici održana u rujnu 2015. u Zagrebu, kojoj je prisustvovalo 11 predstavnika nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja kao i predstavnici domaćih institucija kojima je IT forenzika jedan od alata u provedbi propisa (DORH-a i MUP-a), te dvodnevna međunarodna Konferencija o tržišnom natjecanju koja je u suradnji s Pravnim fakultetom u Rijeci održana u Rovinju u travnju 2015. Ta je konferencija okupila 120 sudionika, stručnjaka za područje prava tržišnog natjecanja i državnih potpora iz institucionalne, znanstvene, sudske i gospodarske zajednice.

Uz navedene dvije konferencije, članovi Vijeća i stručnjaci Agencije održavali su predavanja na značajnim međunarodnim skupovima, visokoškolskim ustanovama i seminarima koje su organizirala strukovna udruženja, primjerice Hrvatska udruga poslodavaca i Hrvatska gospodarska komora.

Ovdje treba spomenuti i redovito elektroničko glasilo Agencije, mjesečnik *AZTN info* koji sadrži detaljnije informacije o odlukama, ali i ostalim aktivnostima Agencije, kao i

o najvažnijim rješenjima i razvoju komparativne prakse u području prava i politike tržišnog natjecanja.

Na visoku transparentnost u radu AZTN-a, nadovezuje se i ispunjavanje zakonske obveze o pravu na pristup informacijama. Sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama u 2015. godini zaprimljeno je ukupno 11 zahtjeva za pristup informacijama koji su svi riješeni u zakonskom roku. Također, Povjereniku za pristup informacijama dostavljeno je izvješće o provedbi zakona za 2015. godinu.

Kao pravna osoba s javnim ovlastima AZTN uvijek s osobitom pažnjom obavlja svoje aktivnosti te pažljivo raspolaže dodijeljenim proračunskim sredstvima.

Sredstva za obavljanje poslova Agencije, sukladno članku 26. stavku 7. ZZTN-a, osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske. Agencija ne ostvaruje vlastite prihode. Upravne pristojbe i upravno-kaznene mjere koje naplaćuje i izriče Agencija, sukladno članku 26. stavku 10. ZZTN-a, prihod su državnog proračuna Republike Hrvatske.

Planirana sredstva za obavljanje poslova iz djelokruga Agencije u Državnom proračunu za 2015. godinu iznosila su 11.795.000 kuna što je 6,21 % manje nego što su planirana sredstva iznosila u 2014. godini. Izvršenje rashoda iznosilo je 11.036.381,85 kuna odnosno 93,57 % u odnosu na plan. U strukturi rashoda najveći dio čine rashodi za zaposlene (69,1 %) te materijalni rashodi od 28,5 %. Pritom valja reći da AZTN, vodeći računa o strogo namjenskom i racionalnom trošenju proračunskih sredstava, uvijek sustavno radi na smanjenju svih rashoda na čiju visinu može utjecati.

Uključujući i pet članova Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, Agencija je na kraju 2015. godine imala ukupno 46 zaposlenih (4 % manje nego u 2014. godini, a 19 % manje nego u 2011. godini kada je u Agenciji bilo 57 zaposlenih). Radnici Agencije, kao ni članovi Vijeća, ne mogu biti članovi uprava ili nadzornih odbora te upravnih vijeća poduzetnika ili biti u članstvima bilo kojih drugih oblika interesnog udruživanja. Organizacijsku strukturu odlikuje mali broj hijerarhijskih razina te radna mjesta sa

širokim djelokrugom poslova. Složenosti poslova Agencije odgovara i visoka kvalifikacijska struktura zaposlenih. Tako od ukupnog broja zaposlenih (uključujući i članove Vijeća) čak 22 % ima znanstveni stupanj doktora odnosno magistra znanosti/sveučilišnog specijalista. Dodatnih 63 % zaposlenih ima visoku stručnu spremu kao i dodatne uvjete za pojedino radno mjesto. Primjerice, svi pravnici moraju imati položen pravosudni ispit, a oni koji izriču upravno-kaznene mjere moraju imati i dodatne četiri godine rada na pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog ispita (što odgovara uvjetima za suca prekršajnog suda). Posebnu vrijednost Agencija pridaje edukaciji i stručnom usavršavanju svojih zaposlenika.

U takvom okviru, AZTN ocjenjuje da je njegov rad u 2015. godini bio sadržajan i uspješan. Ovo osobito kada je riječ o primjeni specifičnih instituta i alata za provođenje Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja koji u prethodnim godinama, zbog niza okolnosti, nisu korišteni u punom opsegu a koji su u značajnoj mjeri obilježili 18. godinu rada Agencije. Agencija je upravo u izvještajnoj 2015. godini postala „punoljetna“ institucija, s bogatim višegodišnjim iskustvom provedbe propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u Hrvatskoj, ali i na unutarnjem tržištu Europske unije.

Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu osim detaljnijeg prikaza sadržaja iz ovoga sažetka sadrži i tri priloga:

-popis odluka Agencije iz 2015. godine objavljenih na njezinoj mrežnoj stranici;

-popis presuda Visokog upravnog suda RH;

-popis upravno-kaznenih mjera izrečenih poduzetnicima za povrede propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u 2015. godini;

Predsjednik Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac

Zagreb, svibanj 2015.